

Antwoorden op kamervragen van het Kamerlid Van Heteren over euthanasieverklaringen.
(2040504720)

1

Kent u de TV-uitzending over euthanasieverklaringen en euthanasie bij mensen met dementie?

1

Ja.

2

Stroken de in deze uitzending genoemde cijfers dat 75000 mensen een dergelijke verklaring hebben opgesteld met de bij u bekende gegevens?

2

Ik beschik niet over gegevens die precies weergeven hoeveel mensen beschikken over een euthanasieverklaring. Uit het rapport 'Medische besluitvorming aan het einde van het leven' blijkt dat in 2001 29% van de artsen wel eens te maken heeft gehad met een demente patiënt die in het bezit was van een euthanasieverklaring. In 2001 kwam het 2200 keer voor dat een arts een patiënt met een euthanasieverklaring tot aan diens overlijden in behandeling had. Een minderheid van de artsen vindt dat euthanasie bij een demente patiënt denkbaar is. 70% van deze minderheid is van mening dat euthanasie denkbaar is in het geval dat sprake is van een bijkomende ernstige aandoening, niet zijnde dementie, waardoor de patiënt ondraaglijk en uitzichtloos lijdt. Uit het onderzoek bleek ook, dat het al dan niet opvolgen van de euthanasieverklaring in de meeste gevallen met de naaste van de patiënt wordt besproken. De onderzoekers concluderen dat euthanasie bij demente patiënten met een euthanasieverklaring zo weinig voorkomt, dat het onmogelijk is om een betrouwbare schatting te maken van het aantal keren dat dit voorkomt.

3

Wat is uw oordeel over de status van euthanasieverklaringen, opgesteld door wilsbekwame mensen, waarin zij aangeven om euthanasie te zullen verzoeken, bij ernstige dementie en aftakeling dat wil zeggen dat deze mensen de zojuist genoemde condities als ondraaglijk aanmerken?

4

Welke handreikingen kunt u hulpverleners, die te maken krijgen met patiënten met een euthanasieverklaring, geven?

3 en 4

Volgens artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding kan een schriftelijke wilsverklaring het mondelinge verzoek vervangen. Op grond van dit artikel is de rechtskracht van een schriftelijke verklaring gelijk aan een wilsverklaring die op datzelfde moment mondeling wordt uitgesproken. Het hebben van een wilsverklaring betekent niet dat de euthanasie in de beschreven situatie moet worden uitgevoerd. De wilsverklaring vervangt alleen maar het mondelinge verzoek. Aan de overige vereisten moet nog steeds zijn voldaan. Dit betekent bijvoorbeeld dat het lijden behalve uitzichtloos ook ondraaglijk moet zijn. Daarnaast heeft een arts nooit een plicht om een verzoek om euthanasie uit te voeren, ook niet wanneer wel aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan. Een arts heeft namelijk nooit een verplichting tot het uitvoeren van euthanasie. De wilsverklaring die de arts vraagt om te handelen heeft een andere werking, dan een verklaring waarin een arts verzocht wordt om iets na te laten. Deze laatste verklaring is namelijk wel bindend.

Hulpverleners moeten zich goed bewust zijn van hun positie en van de rechtskracht van een wilsverklaring. Op deze manier kunnen zij een patiënt ook beter voorlichten. In geval van dementie bestaat een discrepantie tussen de onaanvaardbaarheid van de dementie voor de opsteller van de euthanasieverklaring en de vermoedelijke aanvaardbaarheid van dementie voor diezelfde persoon als hij uiteindelijk ernstig dement is. Hulpverleners kunnen dit aan patiënten voorleggen. Patiënten kunnen op grond van de informatie die zij krijgen van hulpverleners hun verwachtingen bijstellen.